

χιλιάδας στρατιώτας." Ὄθεν ἐνεψυχώθησαν οἱ Σπαρτιάται, καὶ ἔπεμψαν τὰς γυναῖκας εἰς τοὺς οἴκους, καὶ τοὺς γέροντας, οἷτινες ἔλαβον τὰ ὄπλα ἐξ ἀνάγκης· ἔπειτα παρετάχθησαν εἰς τὴν μάχην μόνου οἱ νέοι καὶ ἀκμαῖοι.

§. 47. Ὁ δὲ Πύρρος ἐφιλοτιμεῖτο τότε ἔτι μᾶλλον, νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν, ὅτε εἶχον οἱ Σπαρτιάται πολλὴν δύναμιν, διὰ μεγαλητέραν αὐτοῦ δόξαν. Ὄθεν ἐδοκίμασε πάλιν τὰς προσβολὰς, ἀλλ' ἀνωφελῶς· ἐπειδὴ ἀπεκρούετο μὲ φθοράν. Τέλος δὲ ἀφ' οὗ εἶδε τὸ ἀδύνατον, ἀνεχώρησε καὶ ἐλεηλάτει τὴν χώραν τῶν Λακεδαιμονίων, ἔχων σκοπὸν νὰ χειμάσῃ εἰς τὴν Πελοπόννητον, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἔμελλε νὰ εὕρῃ τὸ πεπρωμένον τέλος. Οἱ δύο πρότιςοι τοῦ Ἄργους τότε, ὁ Ἄριστίας καὶ Ἄρισιππος ἐσασίαζον, τῷ 271 ἔτει πρὸ Χριστοῦ· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἄρισιππος ἦτον φίλος τοῦ Ἀντιγόνου καὶ ἐκόλεσεν αὐτὸν εἰς βοήθειαν, ὁ Ἄριστίας ἐκάλεσε τὸν Πύρρον. Ὁ δὲ Πύρρος ἀπὸ μίαν ἐλπίδα εἰς ἄλλην κατανατῶν, καὶ προθυμούμενος νὰ ἀναπληροῖ ἄλλοθεν τὴν προτέραν ζημίαν καὶ ἀποτυχίαν, ἐστράτευσε εὐθὺς εἰς τὸ Ἄργος, ὅτε ἠτοιμάζετο ὁ Ἀντίγονος νὰ στρατεύσῃ ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς τὴν Λακε-

δαίμονα κατ' αὐτοῦ. Τότε ὁ Ἄρειος βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἐσράτευσεν ἄλλοθεν, καὶ προφθάσας, κατέλαβε τὰ σεναὶ καὶ δύσβατα μέρη τοῦ δρόμου, καὶ ἔβλαπτε πολὺ τοὺς Γαλάτας καὶ Μολλοττοὺς, τοὺς ὀπισθοφυλάκας τότε τῆς στρατιάς. Πρὸ ὀλίγου ὅμως ἐθυσιάσεν ὁ Πύρρος, καὶ ἔγιναν ἄλοβα τὰ ἱερά (α), ὅθεν εἶπον οἱ μάντις, ὅτι μέλλει νὰ ἀποθάνῃ τις οἰκεῖος αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ ταύτης τῆς ταραχῆς, δὲν ἐνθυμήθη τὴν μαντείαν, καὶ ἔπεμψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πτολεμαῖον, νὰ ἀποκρούσῃ τὸν Ἄρεα ἐκ τῆς ὀπισθοφυλακῆς.

§. 49'. Ὁ μὲν Πτολεμαῖος λαμβάνει τὸ σράτευμα αὐτοῦ, καὶ ἐφορμᾷ προθύμως πρὸς τοὺς ἐχθροὺς, ὅπου συνεκρότησε μάχην κρατεράν. Ὁ δὲ Πύρρος ἐν τούτοις ἔσπευδε νὰ περάσῃ τὰ σεναὶ μὲ τὰ ἄλλο σάτευμα. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος περιπλέχθη μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐμάχετο λαμπρῶς, οἷτινες εἶχον στρατηγὸν τινὰ Εὐαλκον καλούμενον. Μεταξὺ δὲ τούτων ἦτον τις Κρητικὸς Ἄπτεραῖος (β) Ὀροισος

(α) Ὁρα περὶ τούτων ἐν Ὠγυγ. τόμ. Α'. Θεομαντ.

(β) Ἡ Ἄπτερα ἦτον πόλις ἐπίσημος τῆς Κρήτης.

ὀνομαζόμενος, ἀνδρείος καὶ ταχύτατος. Οὗ-
 τος παρατηρήσας τὸν Πτολεμαῖον μαχόμενον,
 καὶ ἀγωνιζόμενον κατὰ τρέψη τοὺς ἐχθροὺς, ἔδρα-
 μεν ἐξαίφνης κρυφίως καὶ πλαγίως, καὶ ἐφόνευ-
 σεν αὐτὸν ἀπροσδοκῆτως. Ὅθεν ἐτράπη τὸ στρα-
 τεύμα αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἐκλεκτοὶ Λακεδαιμόνιοι
 διώκοντες αὐτοὺς, ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὸ ἄλλο
 στρατεύμα αὐτῶν, καὶ κατέβησαν εἰς τὴν πεδιά-
 δα πρὶν ἐννοήσωσιν, ὅτι ἀπέκοψον καὶ ἀπεχώρη-
 σαν αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἱ ὀπλίται τοῦ
 Πύρρου. Ἀκούσας δὲ ὁ Πύρρος τοῦ θάνατου τοῦ
 Πτολεμαίου, ἐλυπήθη μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐξηριώθη
 εἰς ἐκδίκησιν. Ὅθεν λαμβάνει τοὺς ἵππεῖς τῶν
 Μολοσσῶν, καὶ ὄρμα αὐτὸς πρῶτος εἰς τὸ πλῆ-
 θος τῶν Λακεδαιμονίων, ὅπου ἐχόρτασεν ἀπὸ
 φόνους καὶ αἵματα. Πάντοτε μὲν εἰς ὅλας τὰς
 μάχας ἐφαίνετο φοβερός καὶ ἀνίκητος, ὅπου ἐμά-
 χητο αὐτὸς μετὰ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Τοιοῦτος ὅμως
 ἄγριος, τόσοῦν τολμηρὸς, καὶ τόσοῦν ὄξυς καὶ
 βίαιος δὲν ἐφάνη ποτὲ εἰς ἄλλην μάχην, καὶ εἰς
 ἄλλον κίνδυνον, ἔσον τότε, ἐρεθιζόμενος εἰς ἐκ-
 δίκησιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐφόνευσε
 τοσοῦτους, καὶ κατεσκόρπισε τοὺς ἄλλους, ὥρ-
 μησεν ἐπ' αὐτὸν τὸν Εὐάλκον τὸν στρατηγὸν αὐ-

τῶν. Ἐκεῖνος ὁμῶς ἐσάθη πλαγίως, καὶ σύρας τὸ ξίφος πρὸς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα αὐτοῦ, ἔκοψε τοὺς χαλινούς, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κόψῃ καὶ τὴν χεῖρα ἐκεῖ, ὅπου ἐκράτει τοὺς χαλινούς. Ἐν τούτοις δὲ ὁ Πύρρος ἐκτύπησεν αὐτὸν εὐθὺς μὲ τὸ δόρυ, καὶ τὸν ἔρριψε νεκρὸν εἰς τὴν γῆν, ἔπειτα ἐπήδησε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου εἰς τὴν γῆν, μὲ τοιαύτην ταχύτητα, ὥς ἐπάτησεν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὅτε ἔπεσε καὶ τὸ σῶμα ἐκείνου, καὶ ἐμάχετο πεζὸς ἕως οὗ ἐφόνευσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ ὅποιοι ἔδραμον ἐκεῖ, καὶ ἠγωνίζοντο, νὰ λάβωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἐυάλκου. Αὕτη δὲ ἡ ἀνωφελὴς φθορὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐγενεῖν ἐξ αἰτίας τῆς φιλοτιμίας καὶ φιλεκδικήσεως, ἐπειδὴ ἠθέλησαν νὰ διώξωσι καὶ νὰ βλάψωσι τὸν Πύρρον, ὅτε ἔπαυσεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐκεῖνος ἀνεχώρει ἐκεῖθεν. Τοῦτο ἔπρεπε νὰ γένη, ὅτε ἐσράτευε πρὸς αὐτοὺς, καὶ οὐχὶ ὅτε ἔφευγε.

δ. ρ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκήδευσεν ὁ Πύρρος τὸν Πτολεμαῖον μὲ ἐναγισμοὺς ἐπιταφίους, ἐώρτασε καὶ ἀγῶνα λαμπρὸν εἰς παρηγορίαν τῆς λύπης αὐτοῦ, ἔπειτα ἐσράτευσεν εἰς τὸ Ἄργος. Ἐπειδὴ δὲ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἀντίγονος ἐσρατοπέ-

δευεν εἰς λόφους ὑψηλοὺς ἄνωθεν τῆς πεδιάδος, αὐτὸς ἦλθε καὶ ἐσρατοπέδευσεν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ναυπλίας (α). Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν ἔπεμψε κήρυκα πρὸς τὸν Ἀντίγονον, καὶ ὠνείδιζεν αὐτὸν, ὅτι εἶναι ἄρπαξ, βλαβερὸς, καὶ ἂν δὲν φοβῆται, νὰ καταβῆ εἰς τὴν πεδιάδα, νὰ πολεμήσῃ, καὶ ὅς τις νικήσῃ, ἐκεῖνος νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας καὶ Ἑλλάδος. Ὁ δὲ Ἀντίγονος ἀπεκρίθη, ὅτι αὐτὸς εἰς τοὺς πολέμους μεταχειρίζεται περισσότερον τὴν εὐκαιρίαν, παρά τὰ ὄπλα. Διὰ τὸν Πύρρον ὅμως εἶναι πολλοὶ δρόμοι τοῦ θανάτου ἀνοικτοί, εἰάν δὲν εὐρίσκῃ ἡσυχίαν νὰ ζήσῃ. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ἔπεμψαν πρέσβεις ἅμα πρὸς ἀμφοτέρους, καὶ παρεκάλουν, νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ οἱ δύο, καὶ νὰ ἀφήσῃ τὴν πόλιν ἐλευθέραν, ἢ ὅποια ἔχει φίλαν καὶ μὲ τὸν ἓνα καὶ μὲ τὸν ἄλλον. Ὁ μὲν Ἀντίγονος κατεπίσθη, καὶ εἰς βεβαίωσιν αὐτῶν, εἶδεν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐνέχυρον. Ὁ δὲ Πύρρος ἔλεγε μὲν ὅτι ἀναχωρεῖ, ὅμως ἐνέχυρον δὲν εἶδεν. Ὅθεν ἐφαίνετο ὑποπτος.

δ. ρα'. Ἐν τούτοις δὲ ἐθυσίαζεν ὁ Πύρρος.

(α) Τὸ νῦν Νάπλι.

καὶ ἀφ' οὗ ἔσφαζον τοὺς βόας, καὶ ἐχώρισαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀπὸ τὰ σώματα, αἱ κεφαλαὶ ἐξέβαλλον τὰς γλώσσας καὶ ἔγλυφον τὸ αἷμα. Εἰς τὸ Ἄργος πάλιν ἡ Ἰέρεια τοῦ Λυκείου Ἀπόλλωνος ἔτρεχε κρᾶζουσα, ὅτι βλέπει τὴν πόλιν γεμάτην ἀπὸ αἵματα καὶ νεκρούς. Καὶ ὅτι ἕνας ἀέτος ὠρμήσει γὰ πολεμήσει μὲ τὰ ἄλλα ὄρνεα, ἔπειτα ἔγινεν ἄφαντος. Ταῦτα ὅλα ἦσαν κακὰ προμηνύματα διὰ τὸν Πύρρον κατὰ τὴν δόξαν τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Ὁ Πύρρος ὁμως ἐπεβούλευε τὸ Ἄργος συμφώνως μὲ τὸν Ἀριστέαν, καὶ τὴν νύκτα, ὅτε ἦτον σκότος βαθύτατον, ἐπλησίασεν εἰς τὰ τείχη, καὶ εὔρεν ἀνοικτὴν τὴν πόλιν Διαμπερὲς ὀνομαζομένην, τὴν ὁποίαν ἤνοιξεν ὁ Ἀριστέας. Καὶ οἱ μὲν Γαλάται εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατέλαβον τὴν ἀγορὰν, πρὶν ἐννοήσωσιν οἱ Ἀργεῖοι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πύλη ἦτον χαμηλὴ καὶ οὐκ εἰσέβαινον οἱ ἑλέφαντες μὲ τοὺς πύργους, κατέβαζον τοὺς πύργους, ἔπειτα ἀφ' οὗ εἰσῆρχοντο οἱ ἑλέφαντες εἰς τὸ ἔσωθεν τῆς πύλης, ἀνέβαζον πάλιν τοὺς πύργους ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἐπειδὴ ἦτον σκότος, ἐγένετο διατριβὴ καὶ θόρυβος πολὺς, ὥς ἐνόησαν οἱ Ἀργεῖοι τὴν ἐπιβουλήν. Ὅθεν ἔλαβον τὰ ὄπλα, καὶ ἐσυναζοντο

εἰς τὴν ἀκρόπολιν Ἀσπίδα ὀνομαζομένην, καὶ εἰς ἄλλους τοιούτους ὄχυρους τόπους. Ἐν τούτοις δὲ ἔπεμψαν καὶ πρὸς τὸν Ἀντίγονον πρέσβεις, παρακαλοῦντες νὰ προφθάσῃ. Ὅθεν ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐξάβη εἰς μέρος ἁρμόδιον, ὅθεν παρετήρει τὰ κινήματα τοῦ Πύρρου· τοὺς δὲ στρατηγούς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἔπεμψεν εἰς τὴν πόλιν μὲν κράτευμα ἰκανόν. Ἐν τούτοις δὲ ἔφθασε καὶ ὁ Ἄρειος βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἔχων χιλίους Κρήτας, καὶ τοὺς ἐλαφροτάτους Σπαρτιάτας. Οὗτοι πάντες ὤρμησαν εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπου ἦσαν οἱ Γαλάται, καὶ κατεθορύβησαν καὶ κατετάραξαν αὐτούς.

§. ρβ'. Ὁ δὲ Πύρρος ἀφήκε τὸ περισσότερον κράτευμα εἰς τὴν πύλην μὲν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἑλενον, τὸ δὲ λοιπὸν ἔλαβεν αὐτὸς καὶ ἤτοιμάζετο νὰ εἰσβάλῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν, μὲ τοὺς Ἑλέφαντας. Ἐν ᾧ τοίνυν ἐμάχοντο ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἀγορὰν, παρεσκευάσθη καὶ αὐτὸς, καὶ ἤρχετο ἐκεῖ μὲ φωνὰς καὶ ἀλολαγμούς. Οἱ δὲ Γαλάται ἀκούσαντες τοῦτον τὸν ἀλαλαγμὸν, ἔκραζον καὶ αὐτοὶ ἀλαλάζοντες γοερῶς καὶ ἐλεινῶς, ὥστε ἐνόησεν ὁ Πύρρος, ὅτι εἶναι εἰς ἀγῶνα καὶ κίνδυνον οἱ ἄνθρωποι. Ἦσαν δὲ τότε εἰς

ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πόλεως, ὅπου ἦτον τὸ γυμνάσιον τοῦ Κυλαράβου ὀνομαζόμενον (α), ὅτε ἤκουσε τὸν ἀλαλαγμόν. Διὰ τοῦτο ἔσπευδε νὰ προφθάσῃ μὲ τὸ Ἴππικόν. Ὅμως οἱ πολλοὶ καὶ συχνοὶ ὑδραγωγοὶ καὶ ὑπόνομοι (β) τοῦ Ἄργουσι, καὶ τὸ βαθὺ σκότος, ἐμπέδιζον τὴν πρόοδον, καὶ ἡ σπουδὴ ἐγίνετο κινδυνώδης. Ἔτι δὲ αἱ φωναὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ, καὶ ὁ τοσοῦτος θόρυβος, κατεσύγχισαν καὶ τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς στρατηγούς, ὥστε δὲν ἤκουον τὰ παραγγέλματα, καὶ ἐπλανῶντο ἔνθεν κακεῖθεν εἰς τοὺς στενωποὺς ὁρίμους τῆς πόλεως, ὅπως ἐδύνατο ἕκαστος, ἀναρχοὶ καὶ ἀστρατήγητοι. Ὄθεν ἐξέσθησαν καὶ περιέμενον τὴν ἡμέραν ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη.

§. ργ'. Ἀφ' οὗ δὲ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ εἶδεν ὁ Πύρρος τὸ φρούριον, τὴν Ἀσπίδα, γεμίστην ἀπὸ σρότευμα ἐνωπλισμένον, κατεταράχθη. Εἶδε καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν, ὅπου ἦσαν πολλὰ καὶ διάφορα ἀφιερώματα, δύο ἀγάλματα λύκου χαλκοῦ καὶ ταύρου, εἰς σχῆμα τοιοῦτον, ὡς ἂν νὰ ἐμάχοντο, καὶ ἐδειλίασε καὶ ἐκ τούτου· ἐπειδὴ ἐνθυ-

(α) Ἀπὸ τοῦ Κυλαράβου υἱοῦ τοῦ Σθενέλου. Παν. σαν. Κορινθ. Ιη'. κβ'. (β) Καναλία.

μήθη τινὰ χρησμὸν παλαιὸν, ὃς τις ἔλεγεν, ὅτι τότε θέλει ἀποθάνη, ὅταν ἰδῆ λύκον μὲ ταῦρον μαχόμενον (α). Διὰ ταῦτα ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπειδὴ καὶ ἄλλως ἐφαίνετο ἀδύνατος ἢ ἄλωσις τοῦ Ἄργους, κατὰ τὸ σράτευμα καὶ τὴν προτοίμασίαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον ἡ πύλη τῆς πόλεως σενή, ἐμήνυσεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἐλενον, νὰ κρημνήσῃ τὸ τεῖχος, ἵνα ἐξέλθῃ τὸ σράτευμα μὲ εὐκολίαν, ἂν τύχῃ καὶ ἀναγκασθῆ, καὶ νὰ βοηθῆ καὶ αὐτὸς, ἐναντιούμενος εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ἕως νὰ ἐξέλθῃ τὸ σράτευμα. Μεταξὺ δὲ τοῦ τοιούτου θορύβου καὶ τῆς τοιαύτης παραχῆς, ὁ ἀπεσαλμένος μὲ αὐτὴν τὴν παραγγελίαν, ἢ περιπλανᾶτο ἀπὸ δρόμου εἰς δρόμον, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξέλθῃ, καὶ ἔφθασεν ἡ ἀγγελία διὰ μέσου ἄλλων μεταβεβλημένη, ἢ ἄλλως πῶς ἔσφαλε, καὶ ἔδωκεν ἐσφαλισμένην εἰδήσιν εἰς τὸν Ἐλενον. Ὄθεν κατ' ἐκείνην τὴν εἰδήσιν, ἔλαβεν ὁ Ἐλενος τοὺς λοιποὺς ἑλέφαντας καὶ τοὺς καλλίστους στρατιώτας, καὶ ἔδραμε νὰ βοηθήσῃ

(α) Ταῦτα τὰ λαγάλματα ἔχουσι τινὰ ἀρχαῖον λόγον, καὶ ὦρα ἐν τῇ Ἔργυ. περὶ Δαναοῦ καὶ Γελάνωρος, οἷς καὶ περὶ τῆς Ἀσπίδος, ἐν τῷ Ἄδαντι.

τὸν πατέρα αὐτοῦ. Αὕτη ἡ ἐσφαλμένη βοήθεια ἔ-
γινεν αἰτία τῆς μεγίστης δυσυχίας.

§. ρδ'. Ἐν ὅσῳ ἦτον ὁ Πύρρος εἰς τὴν ἀ-
γορὰν, ὅπου εἶχεν εὐρυχωρίαν, νὰ διοικῆ τοὺς
στρατιώτας αὐτοῦ, ἀνθίστατο καὶ ἀνεχώρει. Ἦσε-
ρον ὁμως ὅταν εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον τὸν ρενὸν
δρόμον, διὰ τοῦ ὑποίου ἔπρεπε νὰ ἐξέλθῃ εἰς
τὴν πύλην Δισμπερὲς, ἀπήντησε τὸν Ἑλενον,
ὅς τις ἔτρεχεν ὡς χεῖμαρος εἰς τὴν πόλιν μὲ πο-
λὺ ράτευμα, καὶ οὕτως ἔφραξαν αὐτοὶ τὴν ἐξο-
δον τοῦ Πύρρου. Μὴ ἰξεύrouτες δὲ τὸν σκοπὸν
τοῦ Πύρρου, μήτε ἀκούουτες τὰ παραγγέλματα,
ἐδίαζον τοὺς ἄλλους, ἵνα εἰσχωρήσωσιν. Ἐκεῖ-
νοι πάλιν ἀπαντῶντες αὐτοὺς καὶ ἐμποδιζόμενοι,
καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὀπισθεν ἀναγκαζόμενοι, συ-
νεσρέφοντο καὶ κατεπατοῦντο εἰς τοὺς ρενω-
πούς. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἀναβράσῃ, ἐπληγώθη καὶ
ὁ μέγιστος Ἑλέφας, καὶ ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῆς
πύλης βρυχόμενος καὶ ταραττόμενος, ὡς ἔφρα-
ξε καὶ αὐτὸς τὴν πύλην. Ἄλλος δὲ Ἑλέφας, Νί-
κων ὀνομαζόμενος, ἔχασε τὸν ἐπιβάτην αὐτοῦ,
ὅς τις ἐπληγώθη καὶ ἔπεσεν· ἔθεν ἔτρεχε μεταξὺ
τοῦ πλήθους, καὶ ἐζήτει αὐτὸν, ἐξωθῶν, κατὰ
πατῶν καὶ συνηλίδων τοὺς προσυχάνοντας οἰκείους

καὶ ἐχθρούς. Τέλος δὲ ἤρρεν αὐτὸν ἀποθαμίνον, καὶ τὸν ἔλαβε μὲ τοὺς ὀδόντας καὶ μὲ τὴν προβοσκίδα, ἔπειτα ἐπέσρεψεν ὡς μαινόμενος, ἀνατρέπων, καὶ καταπατῶν πάλιν ὅσους εὕρισκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Οὕτω λοιπὸν θλιβόμενοι καὶ ξυνοχωρούμενοι, δὲν ἐδύναυτο νὰ μεταχειρισθῆ ἕκαστος τὰς χεῖρας καὶ πόδας αὐτοῦ, νὰ κινηθῆ ὅπως θέλει, καὶ νὰ ἀνθίσταται, ἢ νὰ ἀναχωρῆ, ἀλλ' ἔγιναν ὅλοι ἐν σῶμα πεπυκνωμένον καὶ συνεσφιγμένον, καὶ κινούμενον ὡς θάλασσα, ποτὲ πρὸς τὸ ἓν καὶ πότε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος. Διὰ τοῦτο δὲν ἐδύναυτο νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς, οἱ ὅποιοι δὲν ἔπαυον ὀρμῶντες, διώκοντες καὶ φονεύοντες αὐτοὺς, ἀλλ' ἐφονεύοντο μάλιστα ἀναμεταξύ των, καταπατούμενοι καὶ συντριβόμενοι, καὶ κατασφραζόμενοι. Ἐπειδὴ ἂν τὰ ξίφη ἢ αἱ λόγχαι αὐτῶν ἔπιπτον πλαγίως πρὸς τοὺς ἄλλους, ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰ ὀρθώσωσιν, ἵνα μὴ βλάπτωσι τοὺς πλησίον. Ὅθεν ἐκεῖνοι συνηθούμενοι καὶ ξυνοχωρούμενοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἐκαρφώνοντο εἰς τὰς λόγχας καὶ εἰς τὰ ξίφη τῶν πλησίων. Τοιαύτην ιδέαν εἶχε τὸ κακὸν, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν κατήντησε τὸ ἀνέκμητον σράτευμα τοῦ Πύρρου, ἐξ αἰτίας τοῦ ῥηθέντος σφόλ-

ματος. Τὸ δὲ Ἄργος ἦτον τότε εἰς τοιαύτην τα-
ραχὴν καὶ θλιβεράν κατάσασιν, ὥς ε δὲν ἔμεινε
ἄνθρωπος ἀκίνητος καὶ ἥσυχος εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλ'
οἱ μὲν ἄνδρες ἐμάχοντο εἰς τοὺς δρόμους, αἱ δὲ
γυναῖκες ἔβλεπον ἀπὸ τὰ παράθυρα, καὶ ἀπὸ τὰς
σκεπασὰς τῶν οἴκων, ρίπτουσαι πέτρας, ξύλα,
καὶ κεραμίδας εἰς τοὺς ἐχθρούς.

Σ. ρε'. Ὁ δὲ Πύρρος, ὅς τις ἦτον ὀπισθεν,
βλέπων ἀνίατον τὸ κακόν, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ
μεταχειρισθῇ τὸ σράτευμα αὐτοῦ, ἔλυσε τὴν μί-
τραν ἐκ τῆς περικεφαλαίας, ἵνα μὴ γυνερίζηται,
καὶ ἔδωκεν αὐτὴν εἰς ἕνα ὑπασπιστὴν αὐτοῦ, ἔ-
πειτα, ἐπισηριζόμενος εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἴππου
αὐτοῦ, ἐπέσρεψε, καὶ ὤρμησεν εἰς τοὺς ἐχθρούς.
Ἐπειδὴ δὲ ἐπλήγωσεν αὐτὸν τις Ἀργεῖος ὀλίγον
μὲ τὴν λόγχην εἰς τὸ στήθος διὰ μέσου τοῦ θώ-
ρακος, ἐπέσρεψε καὶ ἔδίωκεν αὐτόν. Οὗτος ὁ
Ἀργεῖος ἦτον υἱὸς τινὸς πτωχῆς γυναικός· ἡ δὲ
μήτηρ αὐτοῦ ἔβλεπε τὸν κίνδυνον τοῦ υἱοῦ αὐ-
τῆς, ἀπὸ τῆς σκεπασῆς τοῦ οἴκου. Ὄθεν λαμ-
βάνει μίαν κεραμίδα μὲ τὰς δύο χεῖρας καὶ ρίπτει
αὐτὴν μὲ δύναμιν πολλὴν καὶ ἄκραν ἀγανάκ-
τησιν ἐπὶ τὸν Πύρρον, ἣτις ἔπεσεν εἰς τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ. Καὶ οὕτως ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ Ἴππου

ἐκεῖ, ὅπου ἦτον τὸ μνημεῖον τοῦ Λικυμνίου (α), καὶ ἐκεῖτετο ὥραν ἰκανὴν, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐγνώριζον. Μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀντιγόνου ἦτον τις Ζώπυρος ὀνομαζόμενος, ὃς τις ἐγνώριζε τὸν Πύρρον, καὶ ὑπωπτεύθη· ὅθεν ἦλθεν ἐκεῖ μὲ ἄλλους τρεῖς στρατιώτας, καὶ ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι ἦτον αὐτός, τὸν ἔσυραν εἰς μίαν αὐλήν, καὶ ἐκεῖ ἄρχισε νὰ ἀναλαμβάνη, ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἀποθαμίνος, ἀλλ' ἐσκοτίσθη ὑπὸ τὴν σφοδρότητα τῆς πληγῆς. Ὅθεν ὁ Ζώπυρος εἴλκυσε τὸ ξίφος, νὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Τότε ὁ Πύρρος, ἔστρεψε τὰ ὄμματα, καὶ εἶδε μὲ ἄγριου καὶ φοβεροῦν βλέμμα πρὸς αὐτὸν. Ὅθεν ἐφοβήθη καὶ ἐθορυβήθη τόσον οὗτος ὁ ἄγριος καὶ βάρβαρος Ζώπυρος, ὥστε ἔτρεμον αἱ χεῖρες αὐτοῦ· καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ κόψῃ τὸν τράχηλον εὐθὺς, ἠγωνίζετο ὥραν ἰκανὴν κόπτων τὴν κεφαλὴν τοῦ Πύρρου μεταξὺ τοῦ σώματος, καὶ τιμωρῶν αὐτὸν ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου καὶ τῆς δειλίας.

§. ρς'. Ἐν τούτοις δὲ ἔμαθον καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ συμβάν, καὶ ὁ Ἀλκυωνεὺς υἱὸς τοῦ Ἀν-

(α) Ὁρα περὶ τούτου ἐν Ἐγγυ. ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείδ. τόμ. δ'.

τιγόνου ἔδραμε καὶ ἐζήτησε τὴν κεφαλὴν, ἵνα
 ἰδῆ ἂν τῷ ὄντι εἶναι τοῦ Πύρρου· ἔπειτα ἔλα-
 βεν αὐτὴν καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ὁ δὲ
 Ἀντίγονος ἐκάθητο τότε μὲ τὰς φίλας αὐτῆ, καὶ ὅφ-
 οὔ εἶδε τὴν κεφαλὴν τοῦ Πύρρου, ἐκτύπησε τὸν
 υἱὸν αὐτοῦ μὲ τὴν ράβδον, καὶ τὸν ἐδίωξεν ἐ-
 κείθεν, ὀνομάζων αὐτὸν βάρβαρον καὶ ἀνόσιον·
 αὐτὸς δὲ ἐσκέπασε τὰ ὄμματα αὐτοῦ μὲ τὴν χλα-
 μύδα καὶ ἔκλαιεν, ἐνθυμούμενος τὴν μεταβολὴν
 τῆς τύχης, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ πάππου αὐ-
 τοῦ Ἀντιγόνου, καὶ τοῦ Δημητρίου τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ, οἵτινες ἔλαβον τοιοῦτον τέλος ὡς ὁ Πύρ-
 ρος· ἔπειτα ἐκένθησε τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν
 τοῦ Πύρρου καὶ ἔκαυσεν αὐτὰ ἐντίμως. Ἐπει-
 δὴ δὲ ἔπεσεν ὁ Πύρρος πλησίον τοῦ Ἱεροῦ τῆς Δή-
 μητρος, ἔλεγον οἱ Ἀργεῖοι, ὅτι ἡ Δήμητρα ἐ-
 φόνευσεν αὐτὸν, ὅπου ἔκτισαν καὶ μνημεῖον, καὶ
 οὕτως ἐκυρτίευσεν ὁ Ἀντίγονος ὅλον τὸ στρατό-
 πεδον τοῦ Πύρρου. Μετεχειρίσθη ὁμῶς φιλαν-
 θρώπως ὅλους τοὺς φίλους τοῦ Πύρρου. Ὁ δὲ
 Ἀλκυωνεὺς ἦεν τὸν Ἑλεον ἐνδεδυμένον χλαμύ-
 διον ταπεινὸν καὶ λυπηρὸν, καὶ ἐπειροποιήθη αὐ-
 τὸν φιλοφρόνως, ἔπειτα τὸν ἔφερεν εἰς τὸν πα-
 τέρα αὐτῆ. Τότε ὁ Ἀντίγονος εἶπε πρὸς τὸν Ἀλ-

λκωνία. Τοῦτο τὸ δῶρον, ᾧ τέκνον, τὸ ὁποῖον μοι φέρεις τώρα φιλοθυρώπως, εἶναι μὲν καλλίτερον παρὰ τὸ πρότερον (α), ὅμως καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμες ὀρθῶς, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβες τὸ φόρεμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον φέρει καταισχύνην εἰς ἡμᾶς τοὺς νικητὰς, καὶ νὰ δώσης αὐτῷ φόρεμα βασιλικόν, ἔπειτα νὰ τὸν παρρησιάσης εἰς ἐμὲ. Ἐδειξε λοιπὸν πολλὴν φιλοφροσύνην πρὸς τὸν Ἐλενον, ἔπειτα ἔπεμψεν αὐτὸν ἐντίμως εἰς τὴν Ἡπειρον. Ἐδωκεν αὐτῷ καὶ τὰ ὄσα τοῦ Πύρρου, νὰ τὰ θάψωσιν εἰς τὴν Ἡπειρον. Ἀπέθανε δὲ ὁ Πύρρος τὸ 272 ἔτος πρὸ Χριστοῦ.

§. ρζ. Αὐτὸς ἦτον λοιπὸν ὁ Πύρρος, ὅς τις μὲ ὀλίγην δύναμιν, καὶ μὲ μικρὰν προπαρασκευὴν κατετάραξε τὴν Μακεδονίαν, Ἑλλάδα, Ἰταλίαν, Σικελίαν, καὶ αὐτὴν τὴν Λιβύαν ἐκ τῆς Σικελίας, καὶ τέλος ἔγινε τάφος αὐτοῦ τὸ Ἄργος. Τοιοῦτον ἄδικον θάνατον ἐδοκίμασαν τρεῖς μέγιστοι ἄνδρες τῆς γενεᾶς ταύτης, ὁ Ἀχιλλεὺς, Πύρρος ὁ πρῶτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ Πύρρος οὗτος ὁ τρίτος καὶ σχεδὸν ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου· ἐπειδὴ ἡ Ἡπειρος μετὰ ταῦτα

(α) Δηλαδή, τὴν κεφαλὴν τοῦ Πύρρου

παρήκμασε δι' ὄλου, ὡς θέλομεν εἰπῆ μετ' ὀλίγον. Ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἐφρουεῖθῃ δολίως καὶ ἀπροσδοκῆτως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅτε ἦτον ἄοπλος καὶ ἀμέριμνος. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Πύρρος κατεσφάγη ὁμοίως δολίως καὶ ἀπροσδοκῆτως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Οὗτος δὲ ὁ Πύρρος ἐφρουεῖθῃ ὡσαύτως δολίως ὑπὸ γυναικὸς διὰ τῆς κεραμίδος πλησίον τοῦ Ἰεροῦ τῆς Δήμητρος, ὥστε ἡ ἀνδρεία, ἡ τόλμη, ἡ ἔμπειρος χρήσις τῶν ὀπλων, ἡ στρατηγικὴ σύνεσις, καὶ ἡ εὐνοια τῶν φίλων τοῦ στρατοῦ, δὲν ἐχρησίμευσαν εἰς αὐτοὺς εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν. Δὲν ἐδυνήθησαν να μεταχειρισθῶν τὴν ἀκμάζουσαν στρατιωτικὴν καὶ ἰδίαν δύναμιν εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἀλλ' ἀπέθανον ὡς ἔρημοι καὶ δεδεμένοι χειρῶν καὶ ποδῶν, ὅτε ἦσαν ἀνίκητοι, καὶ ἡ δόξα καὶ δύναμις αὐτῶν ἤκμαζε, καὶ τὸ κράτευμα καὶ οἱ φίλοι αὐτῶν ἐθυσιάζοντο πολλάκις δι' αὐτοὺς.

§. ρη'. Διὰ τοῦτο ἐνόμισαν τινὲς ἀρχαῖοι ὄργην θεϊκὴν ταύτην τὴν παράδοξον μεταβολὴν τῆς τύχης· ἐπειδὴ λέγουσι διὰ ἐκείνους μὲν τοὺς προτέρους ἄλλας αἰτίας, τὸν δὲ Πύρρον τοῦτον, ὡς λέγει Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς (α), ὠργίσθη ἡ

(α) Ἑλλείπ. Ιθ. Πausan. Ἀττικ. Ιγ'. Ιδ'. Ἰαζίν. Κε'. 4. 5.

Δήμητρα καὶ Περσεφόνη, ἐπειδὴ ἔλαβε τὰ Ἱερά
 χρήματα τοῦ ναοῦ αὐτῆς ὡς εἶπομεν. Διὰ ταύ-
 την τὴν ἀσέβειαν, λέγει, ἐνικήθη ὑπὸ τῶν Ῥω-
 μαίων εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπειδὴ ἄλλως ἦτον ἀδύ-
 νατον νὰ νικήσωσιν αὐτὸν οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς ἰ-
 σορεῖ ὁ Πρόξενος. Ἔτι δὲ τὰ αὐτὰ ἔγραψε καὶ
 αὐτὸς ὁ Πύρρος εἰς τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ. Τοιαῦ-
 τα συνέβησαν πολλὰ, καὶ δὲν εἶναι τὸ πρᾶγμα
 θαυμαστὸν· ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἀσέβεια παρακινεῖ
 τὸν λαὸν εἰς μῖσος. Ὄθεν τὸ, βροχὴ λαοῦ, ὀργὴ
 θεοῦ. Τὸν δὲ πρῶτον Πύρρον λέγουσίν τινες, ὅτι
 ἐφύνευσε μὲ τοιαύτην πρόφασιν ὁ Ὀρέης, ἐ-
 πειδὴ ἐξέδωκε λόγον, ἢ αὐτὸς μόνος, ἢ τὴν Πυ-
 θίαν διέφθειρε καὶ ἐκήρυξεν, ὅτι ὁ Πύρρος ἦλθε
 νὰ λεηλατήσῃ τὸν ναὸν· ὅθεν ὤρμησαν ἐπ' αὐ-
 τὸν πάντες οἱ Δελφοί. Καὶ διὰ τοῦτο εἶχεν ἕκα-
 σος τὴν ὄδειαν νὰ φονεύσῃ αὐτὸν ὡς Ἱερόσυλον,
 προσευχόμενον εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος,
 ὅπου ἦτον ἡ καλλίστη εὐκαιρία.

§. ρθ'. Ὁ Πύρρος εἶχε πρόσωπον βασιλι-
 κὸν καὶ φοβερὸν, πλὴν ἦτον περισσότερο φοβερὸν
 παρὰ σεμνὸν. Ἦτον εἰς τὴν Λάρισσαν τῆς Θεσ-
 σαλίας τις μάγειρος Βατραχίων ὀνομαζόμε-
 νος, ὅς τις εἶχε τὴν μορφήν τοῦ Πύρρου, ὡς

φαίνεται ὁμοίος μὲ αὐτόν. Τινὲς δὲ κόλακες ἔ-
 λεγον πρὸς τὸν Πύρρον, ὅτι ἔχει ἀπαράλλακτον
 τὴν μορφήν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκεῖνος
 ὁμως δὲν ἐπίστευεν ἰσῶς, καὶ διὰ τοῦτο ὅτε ἦτον
 ποτὲ εἰς τὴν Λάρισσαν, ἔδειξεν εἰς μίαν γραῖαν
 γνωρίμην γυναῖκα τὰς εἰκόνας τοῦ Φιλίππου, Ἀ-
 λεξάνδρου, Περδίκκου, Κασσάνδρου καὶ ἄλλων
 βασιλέων. ἔπειτα ἠρώτησεν αὐτὴν νὰ εἰπῇ τὴν
 ἀλήθειαν, μὲ ποίου ἀπὸ αὐτοῦς ὁμοιάζει. Ἐκεί-
 νη δὲ εἶπεν, ὅτι μὲ κανέναν ἀπὸ αὐτοῦς δὲν ὁ-
 μοιάζει, ἀλλὰ μὲ τὸν μάγειρον Βατραχίωνα ὁ-
 μοιάζει πολὺ (α). Οἱ δὲ ὀδόντες αὐτοῦ δὲν ἦ-
 σαν χωρισμένοι καθὼς εἶναι ὄλων τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ἦσαν ὅλοι ἐν κόκαλον (β) συνεχῆς καὶ μο-
 νοφυῆς. Ἐφαίνοντο ὁμως ὡς διηρημένοι, ἐπειδὴ
 εἶχον ἀναμεταξὺ λεπτὰς γραμμάς ὡς ἐζωγραφισ-
 μένας. Ὁ δὲ μέγας δάκτυλος τῆ δεξιοῦ ποδὸς αὐ-
 τοῦ ἦτον ἰαματικὸς, καὶ ἔλεγον, ὅτι ἔχει θείαν δύ-
 ναμιν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐκάη μόνον αὐτός,
 ὅτε ἔκαυσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐφύλαττον αὐ-

(α) Λουκιαν. Πρὸς ἀπαιδευτ. κτ'.

(β) Εὐρέθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ μὲ τοιοῦτους ὀδόντας.

Ὁρα Λεξικ. Γαλλικ. Περὶ τῶν παραδόξε. τῆς φύσεως.

τὸν εἰς ἓνα ναόν, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος (α). ἔ-
 χε λοιπὸν τοιαύτην φήμην, ὅτι ἰάτρειε τὴν σπλη-
 να. "Ὅθεν ἤρχοντο εἰς αὐτὸν πάντες οἱ σπληνι-
 κοὶ, καὶ ἐδέχετο αὐτοὺς εὐμενῶς. Πρῶτον ἐθυ-
 σίαζεν ἀλεκτρυόνα (β) λευκόν, θυσίαν δηλαδὴ
 τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ θεοῦ τῆς ἰατρικῆς, ἔπειτα
 ἔβαλλεν αὐτοὺς κατὰ γῆς ὑπτίους, καὶ οὕτως ἐ-
 τρίζεν ἡσυχῶς τὴν σπληνα αὐτῶν μὲ τὸν δάκ-
 τυλον ἐκεῖνου (γ), καὶ ἐθεραπεύουτο.

§. ρί. Ἡ δὲ ἡμερότης αὐτοῦ, ἡ μετριοφρο-
 σύνη καὶ δικαιοσύνη, δὲν ἔχει παράδειγμα, ὡς
 λέγει ὁ Ἰουστίνος. "Ἄλλος τοιοῦτος δὲν εὕρισκε-
 ται, λέγει, οὔτε βασιλεὺς, οὔτε στρατηγὸς, οὔ-
 τε ἄλλως ἐπίσημος ἄνθρωπος. Ὅμοίως εἶναι ἀ-
 σύγκριτος καὶ ἡ πολεμικὴ αὐτοῦ ἐμπειρία, ὡς β
 λέγουσίν τινες, ὅτι ἦτον ἐμπειρότερος καὶ τοῦ με-

(α) Ὁ παλαιός. Ζ'. 2.

(β) Παιονόν.

(γ) Τοιαῦτα εἶχον καὶ ἄλλοι βασιλεῖς, ὡς καὶ τῆς Γαλ-
 λίας καὶ Ἀγγλίας. Καὶ ὁ Βεσπεσιανὸς ἰάτρειυσεν ἓνα τυ-
 φλόν, καὶ ἓνα χολόν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, πτύσας αὐτοὺς
 μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ὡς λέγει ὁ Σφρατόνιος. Τοῦτο δὲ
 τὸ εἶδος τῆς θεραπείας, τὸ τριψιμον τῆς σπληνός, σώζε-
 ται ἔτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατὰ διαφόρους τρόπους.